

Dzień dobry Mateusz,

Dzisiaj będziemy uczyć się w jakich sytuacjach należy używać zwrotów grzecznościowych: „dzień dobry”, „do widzenia”, „dobranoc”, „proszę”, „przepraszam”, „dziękuję” na podstawie tekstu „Nastolatki i bon ton”.

Dzień dobry

[...] „Dzień dobry” bez dalszego ciągu mówimy do sprzedawców i klientów w sklepie, pacjentów w poczekalni, pasażerów w przedziale, wszędzie, gdzie wchodzimy i zastajemy ludzi, z wyjątkiem komunikacji miejskiej, choć szkoda, może byłoby sympatyczniej. Wątpliwości – mówić czy nie – rozstrzygamy zawsze na korzyść „dzień dobry”. Nigdy nie zaszkodzi, nic nie kosztuje.

„Dzień dobry” mówimy do sąsiadów z domu i osiedla, [...] rodziców naszych kolegów, właścicieli znajomych psów, i tak dalej. Daje to, po pewnym czasie, miłe poczucie, że się jest u siebie [...]. Przyjazne stosunki z ludźmi, nawet z dalszymi znajomymi, pozwalają w awaryjnej sytuacji zwracać się do każdego bez lęku, że odburknie, wyrzuci lub odmówi. Sytuacje awaryjne bywają rozmaite – gubimy klucze, tłuczemy kolana, mijamy się z najbliższymi.

Do widzenia

Stanowi dalszy ciąg „dzień dobry”. Skoro się przywitaliśmy, trzeba się też pożegnać, w sklepie, przedziale, [...] z babcią kolegi itp.² „Cześć”, „hej”, „pa”, „buźka” – tych pieszczotliwości nie żałujemy koleżankom i kolegom.

Proszę

Słowo o wielu znaczeniach. Oznacza nie tylko prośbę: proszę o, proszę to czy tamto, bardzo cię proszę; używa się też „proszę” w sensie „słucham”, w sensie „zapraszam”: proszę wejść, proszę usiąść, proszę skosztować, proszę tędy.

¹ *Bon ton* [czytaj: bą tą] – z języka francuskiego: „dobry ton”; zasady właściwego zachowania.

„Proszę” mówimy, przepuszczając kogoś w drzwiach lub na schodach, podając coś, pomagając w czymś, ustępując miejsca, oddając skasowany bilet. [...]

Dziękuję

[...] „Dziękuję” jako słówko domowe jest sprawdzonym odświeżaczem atmosfery. [...] „Dziękuję” wyraża fakt, że doceniamy, rozumiemy, że ktoś się dla nas wysilił, włożył wiele serca, starał się. Na tym przecież polega życie rodzinne, trzeba zauważać wzajemnie swoje zasługi.

„Dziękuję” jest w stałym użyciu w stosunkach z nieznajomymi, w życiu zawodowym, handlu, usługach, komunikacji. Dziękuję się za podanie, przyniesienie, przyjęcie opłaty, udzieloną informację, wydaną resztę, za towarzystwo, za cierpliwość, za uwagę, za udział, za przybycie. [...]

Przepraszam

Nie jest to tylko słówko dla tych, co czują się winni. „Przepraszam” nic nie kosztuje, a dowodzi, że zauważamy tych, którym mimo woli, niechcący lub z konieczności sprawiliśmy kłopot, przykrość, niewygodę. Potrafiłem w tłoku – przepraszam, piłka wpadła do ogródka – och, przepraszam, za mocno rzuciłem. [...] Nacisnąłem niewłaściwy dzwonek – przepraszam, pomyliłem się. Wszystkie te drobne, niechciane winy słówko „przepraszam” zmywa i unieważnia, odbiera bowiem mowę tym, którzy już, już mieli nas zwymyślać za nieuwagę, głupotę i młodość.

„Przepraszam” jest wstępem do pytań, które zadajemy nieznajomym. Przepraszamy, że przerywamy komuś pracę, zadumę, lekturę itp. „Przepraszam, czy ja tędy dojdę do dworca?”

„Przepraszam” oznacza także: proszę mnie przepuścić, chcę przejść. Daje się zauważyć, że ludzie, którzy idąc, milczą, atakują przeszkody ciałem, zachowują się jak walec drogowy. Oznacza to, że w ich domu nie było *kindersztuby*³.

³ *Kindersztuba* – dobre wychowanie wyniesione z domu.

Zadanie 1

Proszę napisz, kiedy używamy słowa „dzień dobry” i „do widzenia”?

Słowa „dzień dobry” używamy wtedy, kiedy.....

Słowa „do widzenia” używamy wtedy, kiedy.....

Zadanie 2

Proszę napisz co powiesz w dwóch podanych sytuacjach, czyli którego słowa użyjesz: „**dziękuję**”, „**proszę**” czy „**przepraszam**”?

Sytuacja 1

Skończyłeś zajęcia w jednej klasie i po przerwie przypomniałeś sobie, że zapomniałeś zabrać z klasy swoje najlepsze pióro. Pukasz do drzwi i po wejściu powiesz: „.....”, że przeszkadzam. Zapomniałem swojego pióra, czy mogę go odebrać?

Sytuacja 2

Twojej koleżance upadł zeszyt na podłogę. Zauważyłeś to, podniosłeś zeszyt i powiesz: „..... Agatko, to Twój zeszyt”.

Zadanie 3

Proszę uzupełnij dialog:

Pani Aneta: Dzień dobry.

Uczniowie: .....

Pani Aneta: Kochani dzisiaj będziemy uczyć się, kiedy stosować zwroty grzecznościowe. Proszę oto książka dla każdego z Was.

Uczniowie: .....

Pani Aneta: Proszę otwórzcie książkę na stronie 250. Dziękuję.

Uczniowie: Już mamy.

Pani Aneta: Dobrze. O, Weroniko wypadła Ci kartka z zeszytu. Proszę.

Weronika: .....

Pani Aneta: Spójrzcie na stronę 254. Och, przepraszam 250. Pomyliłam się.

Uczniowie: Nic się nie stało.

Pani Aneta: .....Wam za wyrozumiałość.

Po zakończonej lekcji

Pani Aneta: Dziękuję Wam za zajęcia.

Uczniowie: .....

Pani Aneta: Do widzenia.

Uczniowie: .....

Aneta Trojanowska